

Sygn. akt II KS 26/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **M. J.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 stycznia 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonego,

od wyroku Okręgowego w Ł.

z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt V Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt IV K (...) i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania,**
- 2. zarządza zwrócenie oskarżonemu uiszczzonej opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ł. , wyrokiem z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt IV K (...), uniewinnił oskarżonego M.J. od popełnienia zarzuconych mu czynów, polegających na tym, że:

1. w dniu 12 sierpnia 2016 r., w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą, z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci umowy o limit kredytowy i kartę kredytową nr (...), doprowadził E. S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2000 zł, posługując się przy tym podrobionym potwierdzeniem wykonania przelewów za wynagrodzenie w firmie E. Sp. z o.o., tj. dokumentem mającym istotne znaczenie dla uzyskania limitu kredytowego poprzez podstępne wprowadzenie w błąd pracownika w/w banku, co do zdolności kredytowej, co wyczerpuje znamiona z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;
2. w dniu 25 marca 2017 r., w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą, w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci umowy pożyczki nr (...) w kwocie 109 177,34 zł oraz umowy o limit kredytowy w rachunku bieżącym nr (...) z limitem w kwocie 1000 zł, posługując się przy tym podrobionym potwierdzeniem wykonania przelewów za wynagrodzenie w firmie E. Sp. z o.o., tj. dokumentem mającym istotne znaczenie dla uzyskania limitu kredytowego i pożyczki, poprzez podstępne wprowadzenie w błąd pracownika banku E. S.A. co do zdolności kredytowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w/w banku w kwocie łącznej 110 177,34 zł, co wyczerpuje znamiona z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości na niekorzyść oskarżonego apelacją prokuratora. Skarżonemu wyrokowi prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na nieprawidłowym przyjęciu, iż postępowanie nie doprowadziło do zebrania dowodów wystarczających do przypisania M. J. zarzucanych czynów, podczas gdy właściwa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnień M. B. w korelacji z całokształtem ustaleń prowadzi do wniosku, iż za czyny zarzucane oskarżonemu powinien być wydany wyrok skazujący.

Stawiając ten zarzut, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Ł., wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2019 r., V Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie przez Sąd *ad quem* zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości.

W odpowiedzi na skargę Prokurator Rejonowy w Ł. wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga jest zasadna. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Patrząc z tej perspektywy na treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, stwierdzić trzeba, że nie daje ono jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, którą z przesłanek wydania orzeczenia kasatoryjnego kierował się Sąd odwoławczy decydując się na uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie, Sąd Okręgowy nie tylko nie odwołał się wprost do treści art. 437 § 2 k.p.k., ale również nie wykazał, aby w realiach rozpoznawanej w postępowaniu apelacyjnym sprawy wystąpiła rzeczywiście którakolwiek z sytuacji określonych w art. 437 § 2 k.p.k.

Wbrew stanowisku wyrażonemu w odpowiedzi na skargę, argumentacja przedstawiona przez Sąd Okręgowy nie przekonuje o tym, że treść jego rozstrzygnięcia była determinowana zakazem przewidzianym w art. 454 k.p.k. Przypomnieć trzeba, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych

ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko wadliwość wyroku uniewinniającego (umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne) i potencjalna możliwość skazania w dalszym postępowaniu nie wystarczą do uznania, że zaistniała przeszkoda w postaci reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. i przez to jest już dopuszczalne wydanie wyroku kasatoryjnego. Innymi słowy - art. 454 § 1 k.p.k. nie ogranicza zakresu prowadzenia postępowania odwoławczego (kontroli odwoławczej), ustalonego w oparciu o art. 437 § 2 k.p.k., który - co do zasady - przewiduje merytoryczne orzekanie w postępowaniu apelacyjnym, a ogranicza wyłącznie zakres orzekania przez sąd odwoławczy, wyłączając w określonym układzie procesowym możliwość skazania oskarżonego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNKW 2018, z.11, poz. 73).

Pisemne motywy zaskarżonego wyroku nie dostarczają też argumentów pozwalających na aprobatę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego ze względu na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Niczego w tym zakresie nie zmienia stwierdzenie Sądu odwoławczego, że wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany bez ustalenia i wyjaśnienia wszystkich okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a także wskazanie, że należy sprawdzić „wszelkie wynikające z narracji M. B. okoliczności obciążające współoskarżonego” i „dopiero kompleksowa i staranna ocena materiału dowodowego może dawać podstawy do przypisania M. J. współdziałania w popełnieniu przestępstw”.

Powyższa konstatacja jest bardzo ogólna i odczytując jej znaczenie przez pryzmat apelacji prokuratora, który nie podnosił przecież braków dowodowych postępowania oraz rodzaju zastrzeżeń Sądu Okręgowego kierowanych do wyroku kontrolowanego orzeczenia (brak sprawdzenia czy A. P. pracowała w placówce E. S.A. w czasie zawierania pierwszej umowy oraz czy analiza połączeń telefonicznych oskarżonego potwierdza jego kontakty z M. B. i zainicjowanie zawarcia drugiej umowy z E. S.A.), stwierdzić trzeba, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wykazano, aby Sąd Rejonowy dopuścił się uchybień procesowych, których sanowanie wymagałoby powtórzenia postępowania

w pierwszej instancji. Nie stwierdzono też, by zgromadzony przez Sąd pierwszej instancji materiał dowodowy był dotknięty tego rodzaju brakami, których nie można uzupełnić w postępowaniu odwoławczym i które pociągałyby za sobą konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Dokonywana przez Sąd Okręgowy kontrola odwoławcza nie została zatem doprowadzona do etapu uprawniającego go do podjęcia decyzji o uchyleniu zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji zaskarżone rozstrzygnięcie uznać należy za co najmniej przedwczesne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. Oczywistym jest, że nie wyklucza to wydania w dalszym postępowaniu orzeczenia kasatoryjnego, jeżeli wyniki prawidłowo przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy kontroli odwoławczej doprowadzą go do wniosku, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego oskarżonego.

O zwrocie oskarżonemu uiszczonej opłaty od skargi Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.